

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvizzera).

De când ne știm, Nagyváradului noi tot Oradea-Mare i-am zis, și celor din Világos — șirienți... Rău și ceartă este numai de când șovinistii vor să ne silească a zice toate în limba lui Árpád.

Să mărim pe Domnul în toate limbile și țara o iubim și-o putem iubi și când știm numai limba mamei noastre.

Din corpurile legiuitoare române.

Ședința dela 24 Maiu a Camerii.

Ședința se deschide la orele 2.30 sub președinția dlui Gr. Triandafil.

Prezenți 130 deputați.

(La intrarea generalului Lahovary, Camera izbucnește în aplauze furtivoase, manifestându-și astfel mulțumirea pentru aplanarea conflictului cu Turcia).

Di președinte dă citirea telegramelor de mulțumire pe care a trimis-o în numele Camerei române, Camerei deputaților din Italia, precum și telegramelor de mulțumire și simpatie pe care Camera italiană a trimis-o, ca răspuns, Camerei române, — acestea cu prilejul chestiunii macedonene (Aplauze).

Di Ion I. Brătianu: Sunt chestiuni care trec peste luptele de partide și chestiunile naționale sunt de această natură. Comunicarea pe care ne-a făcut-o di președinte, imi dă prilejul să spun că de acum câte-va zile voiam să aduc în dezbatere această chestiune. Atunci ministrul afacerilor străine m'a rugat să mai amân câte-va zile. Am fost fericit să primesc această cerere. În adevăr, astăzi că ziarele turcești au publicat o iradea prin care se recunoaște românilor de a avea muktari (primari) și comunități religioase. *Acest succes este datorit politicii noastre și ne putem felicita.*

Încă din 1902 cabinetele europene au fost sesizate printr-o notă, pe când eram ministru al afacerilor străine, de chestiunea Românilor din Macedonia. Aceste puteri ne au ajutat mult în acțiunea noastră. Politica noastră a fost susținută fiindcă a fost dreaptă. De aceea trebuie s'o urmăm cu continuitate, mai cu seamă că interesele noastre sunt aceleași ca și ale Europei. Ori care ar fi orbirea unor organe eclesiastice din Turcia, nu ne îndoiim de izbândă definitivă a cauzei noastre. Ne exprimăm în acest moment recunoștința noastră factorilor cari au contribuit la acest succes al cauzei române, și în primul rând marilor puteri. (Aplauze).

Di M. G. Cantacuzino cere dlui ministru de externe declarațiuni formale în privința succesului repurtat de România.

Iată declarațiunile făcute de di general I. Lahovary, ministrul afacerilor străine, atât în Cameră cât și în Senat, în chestiunea conflictului cu Turcia:

Conflictul care s'a ivit între noi și Imperiul Otoman este drept a o recunoaște, n'a fost provocat printr'un act al guvernului Imperial însuși. El s'a născut din neobservarea de către valii din Ianina a ordinelor date de Sublima Poartă, neobservarea care a atins grav demnitatea și interesele statului român.

În adevăr, la Ianina am obținut în 1902 instalarea unui consulat român și avem școli române a căror deschidere s'a făcut tot cu autorizația guvernului imperial.

Valiul a văzut cu ochi răi instalarea consulatului român și a refuzat a recunoaște pe revizorii noștri școlari deși ei aveau scrisorile de recunoaștere a calității lor semnate și date de Alteța Sa Marele Vizir de ministerul instrucțiunii publice otoman.

Mai mult încă, valiul, profitând de un incident ivit în zilele de Paști într'un sat român vecin de Ianina între Români și Greci relativ la citirea rugăciunilor în limba română, și-a permis a aresta pe provizorii noștri, sub pretext de instigațiune; deși ei nici nu călcase prin acel sat.

La protestările noastre a rezistat și a rezistat chiar la ordinele ce i-s'a dat dela Constantinopol, căci în loc de a-i pune în libertate, i-a expulzat după teritoriul Imperiului și i-a debarcat la Brindisi.

Simte ori cine ce atingere gravă această purtare a Valiului aducea acțiunii noastre în Macedonia și prestigiului nostru înaintea populațiunii române din Turcia. Demnitatea regatului suferea de această atingere și o intervențiune energică pe lângă sublima poartă se impunea.

Domnilor, astăzi când conflictul este rezolvat, să-mi dați voie să nu vă arăt cât de acut devenise la un moment. Dar ne-am știut tari, simțând cu noi sufletul întreg al națiunii și am persistat spre a dobândi satisfacerea aspirațiunilor noastre.

În privința conflictului, însuși dela Ianina valiul a primit ordin imperial ca, cu rezoluția sârbătoarelor noastre naționale, să meargă la consulatul român să facă vizită consulului nostru încât neînțelegerea să fie uitată.

Revizorii expulsați vor fi repatriați și readuși la Ianina spre a-și exersa misiunea lor de revizori ai școalelor române.

Aceasta pentru regularizarea incidentului dela Ianina.

Pentru însă ca asemenea conflicte să fie înlăturate pe viitor, M. S. I. Sultanul a binevoit a acorda un irade imperial, care a fost comunicat

oficial și a apărut eri 10 Maiu în toate ziarele din Constantinopol.

Prin acest irade Majestatea Sa, în înalta Sa bună voință către populațiunea română din Imperiu, a acordat recunoașterea naționalității sale cu drepturile civile pe picior de egalitate cu celelalte populațiuni creștine după teritoriul otoman. Această recunoaștere explică dreptul de a se închina în limba română în biserici, de a avea școli române cu revizori și profesori români, de a constitui comunități alezând pe muktarii lor (primarii lor), de a avea delegați sau consiliile lor de administrațiune ale vilaetelor. Astfel ziua de 10 Maiu însemnează încă odată un mare progres al neamului. Este o zi fericită pentru Români.

Să-mi dați voie, dlor, să constat că acest fericit rezultat a fost dobândit și este datorit încordării tuturor forțelor națiunii române.

Aduc omagiile mele presei de toate nuanțele, care a știut a păstra tăcerea și n'a împiedicat negocierile relative la aplanarea conflictului prin destăinuirii și polemici inoportune.

Mulțumesc majorității acestui parlament, care ne-a exprimat o încredere deplină prin calmul cu care a așteptat soluțiunea unei chestiuni atât de gravă.

Asociez la mulțumirile mele opoziția, care a arătat și de această dată că în marele interes naționale toți Românii merg uniți mână în mână.

Termin prin a arăta că România trebuie să fie recunoscătoare către M. S. Sultanul pentru bunăvoința ce a arătat credincioaselor sale populațiuni de neam român și a adresa expresiunea recunoștinței noastre către marile puteri cari au dat sprijinul lor dreptei cauze a Românilor.

În ches ia conflictului — rezolvat norocos — României cu Turcia, șeful partidului liberal național, di D. A. Sturdzo, a făcut următoarea declarație în ședința dela 24 Maiu a Senatului:

Partidul național-liberal simte o deosebită satisfacere a auzi știrea că M. S. Sultanul a acordat Românilor din imperiul otoman egalitatea cu celelalte populațiuni creștine ale țării.

Români din imperiul otoman au fost totdeauna supuși credincioși ai Sultanului și au știut prin muncă inteligentă și purtarea lor pașnică să câștige simpatia Europei întregi.

Noi Români din Regat datorim Sultanului, prin acest act de dreptate, mulțumirile noastre cele mai vii și cele mai călduroase.

Nu putem însă să nu aducem și tributul nostru de recunoștință Majestății Sale Regale, care și de astă dată ne-a dat o dovadă vie de

Din gardă...

Zilele trecute presa noastră a înregistrat trecerea la cele vecinice a inginerului de comasare Ilie Dop, în vîrstă de 43 ani... Scurt și fără multă tânguire, ca și când ar fi fost vorba de un simplu incident, peste care se trece curând la ordinea zilei.

Și cu toate acestea, adevărul este, că de mult pământul rece n'a acoperit o mal caldă inimă românească de cum era a inginerului Dop. Pe vremurile de mare însuflețire națională, în așa zisa epocă memorandistă, Ilie Dop și-a luat întreaga parte de luptă și numai modestia sa fără seamăn a contribuit ca totuși atât de rar să se pomenească numele lui. Noi amicii cari l'am cunoscut însă mai de aproape și l'am iubit cu atât mai mult, cu cât îl cunoșteam mai bine, știm ce suflet de aur se reoglindea în acei ochi albaștri, limpezi și vecinic zimbitori ai adormitului în Domnul...

Fiu de țaran și care nu terminase de cât o școală agronomică, la Mediaș, dacă-mi aduc bine aminte, Ilie Dop printr-o muncă stăruitoare și inteligentă deosebită, după-ce ani de zile a lucrat pe lângă inginerul Tilea, a pus ban lângă ban, din noapți a făcut zile, studiind neîntrerupt, până a isbutește la Viena să obțină diplomă de inginer comasator.

N'am să-l fac însă biografia, mai ales că aceasta se poate rezuma în trei cuvinte: muncă, devotament, iubire. A muncit ca să-și facă o poziție, a fost d'un rar devotament pentru cauza națională, a iubit cu ardoare amicii și pe cel d'aproape al lui... Și mai ales nu l'a auzit ni-

meni să vorbească rău de cine-va. Era d'o fire, blândă, care iartă.

Facea parte din *garda* dela Sibiu, comandată de *Capitanu*, cum cu dragoste și mândrie îi ziceam lui Eugen Brote. Luase parte activă în lupta ce se dase pentru ca „Tribuna“ să rămână în mâinile „tribuniștilor“, ear nu s'ajungă, prin licitație (în Februarie 1892), în mâinile diaconoviceștilor... Când s'a pus la cale deputația la Viena, cu Memorandul, era neobosit, ear când adunaram la Sibiu poporul, să facem manifestație lui Dr. Rațiu, pe care canală din Turda îl bombardase cu pietri, cine-ar mai ști să spună câte sate cutrierase Ilie Dop?... Tot așa pe vremea conferinței mărețe din 1893, apoi la 1894, când s'a ținut la Cluj procesul Memorandului și la 1895, când s'a convocat congresul naționalității, făcuse parte din biroul intim al comitetului dela care porneau scrisorile informative și mai ales apelurile însuflețitoare...

Seara ne strîngeam la redacția „Tribunei“. Sosea Capitanul, să dea ordinul. „D ta Albini ai să faci un apel“ (așa și așa)... Muscalu (Rusu Sirianu!) are să scrie primul... Dordea să traducă articolul din „Pester Lloyd“, Viky să întocmească un catalog (urmau instrucțiunile ear D-Ta, d-le Dop, să ne scrii un articol pentru „Foaia Poporului“, despre comasare și foloasele ei)... Ori despre alte chestii economice, la cari Dop se pricepea de minune... Și multe articole economice bune au apărut în „Tribuna“ și „Foaia Poporului“ din condeiul lui Dop. Modest însă, n'ar fi iscălit nici de silă. A trebuit să insistăm pe lângă el să subscrie cartea (despre comasare) ce a ținut ne acea vreme, carte pe care o îm-

părtea gratis, căci n'avea bucurie și satisfacție mai mare decât să poată lumina țărâtimea...

Nici nu s'a bucurat doar nimeni mai tare decât el, când s'a putut înființa „Foaia Poporului“, pentru-că petrecându-și zilele — din primăvară până toamna târziu — mai mult în mijlocul poporului, își da bine seama de ce folos le poate fi țaranilor lectura bună.

Imi aduc aminte cu duioșie de acei ani de entusiasm.

Lovită de „procurori pe d'oparte“, ear pe de altă parte de frații cari voiau s-o acapareze, îl mergea greu „Tribunei“ edată de societatea pe acți. Ca să ușurăm situația, făcusem casină (seara) la redacție și sub titlul acesta frunțașii și *garda* (de 12 tineri) plătea chiria. Gel dintăiu care venea la „casină“ și plătea taxa *nainte*, era Ilie și cel din urmă care depunea sara condeiul, era tot el. Dacă nu era ceva mai important de lucru, nu se da îndărăt nici dela scrisul — adreselor pentru „Foaia Poporului“ (abonenții veneau cu grămada, încât nu se puteau tipări atâtea adrese, ci le scriam, stînd adesea până la miezul nopții).

Sâmbetele seara le petreceam cu toți împreună. Când era vreme frumoasă, ne duceam la restaurantul din pădure: Capitanul, mult regretat di Dr. Barcianu, Dr. Crișianu și N. Cristea, apoi D. Comșa și D. Cuntan (singurii cari au mai rămas dintre cei bătrîni) și tineretul. Toastările erau interzise, în schimb fiecare trebuia să cante una... Ilie cânta multe: avea un tenor dulce și nimeni nu știa să cante „de pe ceglău“ atâtea și așa cum cânta el... Într'un moment de inspirație Viky (tata meseriașilor, p'atunci băiat tinăr și fercheș) a și făcut o strofă care se termina:

înțelepciunea cu care conduce interesele patriei și întărește așezământul Regatului în pozițiunea sa europeană.

Di Gr. Tocilescu spune că țeara care ne-a ajutat mai mult în această chestiune este țeara suroră Italia. Întreg Parlamentul italian a primit cu mare bucurie vestea pe care ne-a adus-o dl Lahovary. Mai mult, Parlamentul italian, pentru ca să se aplaneze conflictul, a deschis cu mare dragoste această chestiune.

Cine n'a celit discursul deputatului Galli și răspunsul subsecretarului de stat Fassinato?

Italia și nobilul ei popor, au susținut în totdeauna interesele neamului nostru. (Aplauze). De aceea cred să mă fac ecoul tuturor trimițând omagiile noastre de recunoștință acestui popor.

Războiul ruso-japonez.

Tokio, 27 Maiu. *Eri o luptă înverșunată a avut loc pe uscat, lângă Veyanpau-men. Rușii, cu numeroși călăreți, au atacat pe Japonezi. După o luptă de 1½ oră Rușii au fost respinși, cu numeroase pierderi. Între cei căzuți este și colonelul Legenov.*

Petersburg, 27 Mai. Admiratul Birilev, numit comandant al flotei din extremul Orient, cu întreg statul său major, a plecat ieri de aici. La despărțire, a zis, celor cari l-au însoțit la gară, următoarele:

— Azi începe dar un nou act al dramei. Care va fi sfârșitul, numai D-zeu știe.

Londra, 27 Maiu. „Daily Chronicle” a primit știrea, că guvernul bulgar a cumpărat dela Argentina 4 încrucișătoare și 3 torpiloare, pe cari însă li-a cumpărat pentru Rusia. Cum Bulgariei Japonia nu-i poate face nici un rău, desigur că va lua măsuri contra Argentinei!

Tokio, 27 Maiu. După un raport oficial, pe teritoriu japonez, în diferite orașe, sunt internați ca prizonieri de războiu 918 ofițeri și 63.844 soldați ruși. Cel mai mult sunt în orașul Hamatera, ș'anume 27.925. În Port-Arthur mai sunt 5085 soldați ruși prizonieri. Ei se simt foarte bine, căci autoritățile militare japoneze îi tratează cu multă bunăvoință.

— Știri prin poșta. —

Arthur von Raimann, contra-admiral austro-ungar scrie despre starea războiului pe mare în Extremul-Orient:

Dacă admiratul Togo va fi învins și nu se va amesteca în războiu Anglia, nu înc-pe îndoielă că războiul se va sfârși rău pentru Japonia. Nu numai că e cu puțință ca Rojdestvenski să învingă, dar chiar și probabil. Să pună Togo tot pe o carte? Un Moltke ar zice: Nu. Și Togo nu se va arunca într-o aventură primejdioasă.

Togo și-o fi zis că mijlocul cel mai bun de-a asigura legătura între armatele din Mandșuria și Japonia, e de-a păstra cât mai în întregime flota de războiu. El va pîndi pe Ruși și le va face tot răul trimițând asupra-le vase mici. De altfel va lăsa pe Rojdestvenski să se ducă la Vladivostoc. Întrînd acolo flota, Rusia va avea o flotă puternică într'un port sigur, dar nu stăpînirea mării. Flota lui Togo va rămănea întreagă și gata a răpi dominația mării.

Rojdestvenski va ajunge la Vladivostoc, își va drege stricăciunile flotei, dar nu va putea rupe legăturile armatelor japoneze cu Japonia. Le va îngreua dar rupe nu. Japonezii au foarte multe încrucișătoare cari vor ataca și nimici toate încrucișătoarele Rusiei, de-asemenea vor însoți flotele de transport ale Japoniei. Mastodonții mării, cum li-se zice chiurasatelor, nu vor fi de nici un folos Rușilor în lupta aceasta cu încrucișătoare. Deci Japonezii, cumpăniți, cum sunt, nu vor încerca o luptă pe mare cu flota întreagă. Rojdestvenski va sosi în Vladivostoc și se va repara, dar de eșit îl va fi mai anevoie; căci Japonezii vor sămăna împrejurimile cu mine, ca și la Port-Arthur și istoria se va repeta.

Rusia, slabă în încrucișătoare față de Japonia, flota ei, vecinic silită, a trece cu pază prin o zonă primejdioasă de zece mii marine, ori de câte ori va voi să intre sau să iasă din port, silită a se aproviziona pe uscat, câtă vreme flota lui Togo stăpânește marea, nu va putea, deși superioară în putere, să schimbe soarta războiului câtă vreme Japonia nu va voi să dea lupta hotărîtoare pe apă.

Rojdestvenski ar trebui deci să caute lupta, căci numai atunci ar putea trage foloase din chiurasatele sale. Poate să-l silească pe Togo, atacând, de pildă Tokio. Nogo va alerga în ajutor și lupta se va da, între flota japoneză întreagă și teafără și între cea rusească, neapărat slăbită și obosită prin atacul asupra Tokioului.

În asemenea împrejurări Japonia are tot dreptul a crede că va eși biruitoare. Bătălia dela Lissa a dovedit ce greșală grea a făcut admira-

lul Persono, atacând insula Lissa, înainte de-a fi bătut flota austriacă.

La asemenea greșală va sili Togo pe Ruși, jucând rolul lui Fabius Cunctator.

DIN ROMANIA.

Serbarea zilei de 10 Maiu. București, 11/24 Maiu. A 24 aniversare a încoronării M. S. Regelui s'a sărbătorit ieri cu același ceremonial obișnuit ca în toți anii. O sută și una de salve de tun au anunțat de dimineață ziua aniversării încoronării.

Un public imens care ocupă trotuarele pe tot parcursul, au aclamat în modul cel mai calduros pe Membrii Familiei Regale.

La Mitropolie. Serviciul divin dela Mitropolie a fost oficiat de către P. S. S. Arhiepiscopul Nifon, vicarul Mitropoliei; au asistat toți domnișii miniștrilor.

După oficierea serviciului divin, Membrii Familiei Regale au plecat dela Mitropolie, cu același ceremonial.

M. S. Regina cu A. S. R. Prințesa Maria și cu micul Prinț Carol, Elisabeta și Maria într-o trăsură a la Daumont trasă de șeșe cal, iar M. S. Regele, A. S. R. Prințele Ferdinand și statul major regal urmau călări. Cortegiul regal astfel format, era închis de un escadron de jandarmi călări.

Parada. M. S. Regele cu statul major regal au sosit după câte-va minute și au luat loc la stînga pavilionului regal, lângă statuia lui Mihail-Viteazu, pentru a primi defilaerea trupelor și a școalelor.

Defilarea. Au defilat în sunetul muzicelor militare, cei d'întîi, elevii școalelor rurale din județul Ilfov, echipați în semi-batalion, cu uniformă națională, cu puști și cu opinci.

În capul lor mergeau revizorul școalelor al județului Ilfov și învățătorii copiilor.

Ținuta semi-batalionului de copii a fost excelentă: în capul coloanei se afla câte un șef de garnizoană de fie-care comună.

Copiii au defilat în cea mai perfectă ordine, păstrînd cu precizie alinierea și avînd o ținută marțială.

Un entuziasm indescrisibil a izbucnit în publicul asistent la apariția semi-batalionului de copii.

M. S. Regele i-a privit cu multă satisfacție iar din pavilionul regal au zmulș admirație.

„Între noi să nu mai fie,
Decît Boc și Dop Ilie...”

Și răsună pădurea de cântecele noastre, mai ales când ne întorcem acasă... Parcă-l văd pe Ilie: venea de braț adesea cu Nicolae Roman (mort după ce a stat un an în temnița Seghedinului, osîndit în procesul Replicet) și făcea haz grozav când noi cântam versurile lui Viky...

Ear acum Ilie Dop nu mai este. Moartea i-a stîns lumina plină de căldură și bunătațe a ochilor, mormîntul rece a închis acea comoară de însuflețire. Îl deplînge tînera văduvă și un bălat care-l fusese cea mai scumpă mîngăiere a vieții sale bine împlinită, dar scurtată când puțința de a lucra pentru popor îl era mai în plînatate...

Mai trebuia oare căutat tragicele prin romane? Nu ni-l oferă cu îmbelșugare tristă viața celor de aproape și iubii ai noștri? !... Barsuc.

SCRISOARE DESCHISĂ

Dlul M. G. Holban,
directorul „Revistei Idealiste”.

Domnul meu,

N'am cîntea să vă cunosc personal. Știți însă foarte bine, că pentru a te înțelege cu cine-va în chestiuni literare, nu e de neapărată nevoie ca persoana să-ți fie cunoscută. Experiența ne învață chiar, că mai ușor și mai cu inima deschisă poți să vorbești uneori unui necunoscut, căci te va înțelege mai bine și va fi mai leal decît un tovarăș de cerc, pe care poți să-l vezi zilnic. În ori-ce caz, se poate discuta mai obiectiv cu un om, de care nu te leagă nimic, afară doar de stima ce o datorăm fiecăruia, pentru munca și bunele lui intenții.

Cele câte-va șire ce a-ți tipărit, în două rînduri, asupra încercărilor mele critice, mă fac să cred că n'o să vă surprindă tonul deschis al scrisorilor mele. Se pare că voii a-mi recunoaște calitatea de-a iubi adevărul ca principiu în constatarea meritelor literare. Dacă asta se poate numi o calitate, voi face uz de ea, pentru a vă mărturisi aci tot adevărul despre revista ce conduceți și în deosebi despre numărul din Martie c., al cărui cuprins m'a făcut să vă atrag atenția bine-voitoare asupra unor și altora.

Așa cum apare revista D-voastră, fără o linie de conduită literară, fără să stîrnească un interes cald în vre-o parte, mărturisesc că nu am putut înțelege rostul ei de a fi. Eu, în genere, nu pot concepe un organ românesc de publicitate, care să nu aibă un program, o ținută sigură. De așa numitele tribune publice unde ori ce pensionar poate să-și verse proza sau poezia asupra cititorului prins cu arcanul, am avut totdeauna oroare: sunt ca grădinile publice, cu flinte idem, ca localurile publice, unde nu există nici control, nici condițiuni de admitere.

Să nu-mi răspundeți prin asemănări cu reviste similare din străinătate. „Revue des deux mondes”, cu care ca format și copertă revista d-voastră este identică, nu e scrisă numai pentru Franța și chiar de ar fi, cititorii ei nu se pot asemăna cu cititorii d-voastră. Publicul nostru trebuie format încă, făcându-i-se câte-va teorii de dezvoltare culturală, puține dar clare, pentru a și le însemna bine, până la o nouă fasă, în care-l va duce o altă generație. El nu poate fi lăsat pradă unor discuții sterile, cari nu sfîrșesc nici odată prin a lămurii ceva. Ușurința cu care se publică în organele libe-

rare ori-ce părere și iscalită de ori-ce condei, prevenirea cu care se inserează apoi răspunsul, împiedică formarea unei convingeri sigure, cu atât mai mult că nimeni nu intervine cu autoritatea sa individuală — și acesta ar fi rolul directorului — să stabilească adevărul. Astfel tribunele publice, cari în cele mai multe cazuri sunt simple întreprinderi comerciale, ajung a fi o plagă pentru cititori, un canal de secretațiuni intelectuale zăpăcitoare și un mijloc de a satisface vanitățile tuturor literaților nevoieși.

Dar poate d-voastre nu aveți de gînd a face o tribună liberă, ci mai mult un organ de control, după pilda ori-cărui ziar independent, ce-și ia asupra-și rolul de a supraveghea și ținea în frîu mișcările politice din taberele opuse.

În acest caz aveți una din cele mai frumoase și, firește, mai îngrate misiuni de îndeplinit. Literatura noastră de astăzi are în adevăr nevoie de un ochiu treaz și nepărtinitor, de un scriitor care să știe pluti de-asupra ori-cărui interes de persoană, partid sau grupare și să nu se așiască a surprinde și dezvăli slăbiciunile fie-cărui. Rolul literal al misantropului Alceste nu este tocmai de prisos.

Nu eu însă, sau altii ca mine, cari pentru o informație exactă putem fi loviți în existența noastră, putem să luăm asupra noastră acest rol de corectori ai făcătorilor de false credințe în literatură, ci oameni independenți și oameni cu situație, ca d-voastră. Nici critici ca dl Mihail Dragomirescu, cel fricos ca un Ovref și brutal ca un Bulgar, nu vor contribui vre-odată la stabilirea unui echilibru în opinia publică, ci numai un scriitor cu bun simț și înzestrat cu oare cari calități sufletești superioare.

A. S. R. Principele Ferdinand a defilat în fruntea trupelor, ca comandant al corpului II de armată și apoi a luat loc la stânga M. S. Regelui.

Au defilat pe rând: ofițerii statului major al corpului II de armată, plutoanele ofițerilor fără trupă sub comanda dlui colonel Gheorghiu, comandantul pieței; elevii școlii de arte și meserii, al școlii de cavalerie și infanterie, al școlii de artilerie și geniu, al școlii de poduri și șosele, al institutului medico-militar.

Sfârșitul defilării. Terminându-se defilarea, M. S. Regina, A. S. R. Principeasa Maria și micul Prinț au plecat în aceeași trăsură la palat, iar M. S. Regele, A. S. R. Principele Ferdinand și statul major regal au mers călări.

Serbarea școlară din Cișmeșiu. La orele 3 după amiază a fost în Cișmeșiu o serbare școlară la care au luat parte toate școlile primare de băieți și fete din Capitală, și semi-batalionul de copii organizați militarmente de dl capitan Chirțescu din reg. IV. Ilfov No. 21.

AA. LL. Regele Prințului Carol și Elisabeta au primit flori și s-au întreținut cu delegațiunile diferitelor școli. Apoi au primit defilarea elevilor și a semi-batalionului organizat militarmente.

Concursul de oină. Concursul de oină ce se ține în fiecare an, a fost urmărit cu un mare interes de un public numeros. Au concurat toate școlile secundare din Capitală, seminarul Central și școala normală de aplicație. Echipele liceului „Mihai-Viteazul” și a seminarului Central au avut acelaș număr de puncte, și premiul a fost împărțit între ele.

Iluminația. Seara, calea Victoriei și străzile din centru au fost feerie iluminate. Afluența de lume era de nedescris.

La orele 10, MM. LL. Regele și Regina, și AA. LL. Regele Prințului Moștenitor au făcut o plimbare în trăsură pe calea Victoriei.

Muzicele militare au cântat până seara târziu pe piețele publice.

Serbarea dela Ateneu. Pentru sădirea simțământului românesc și dezvoltarea conștiinței naționale în școlărie, ministerul instrucției publice a organizat cu prilejul acestei mari zile de reînviere națională, două sărbări, la Ateneu și la Teatrul Național.

D'ale școlii.

Pentru adevăr.

(Urmare și fine).

Voiu să reviu la timpul său în chestia de școli comunale, ventilată de o mână de uniți de aici — pentru școala lor ce trebuia să se închidă.

Vi-s'au oferit însă atâtea privilegii să vă afirmați ca element de control în mișcarea literară din ultimii trei ani și n'ați făcut-o. La șirul de polemici, nu tocmai fără interes obștesc, d-voastre n'ați luat parte.

De curînd chiar, s'a iscat o încăierare destul de sdravănă asupra curentelor mai nouă. Și câte nu s'au scris cu ocazia asta, câte supărări și desfaceri de prieteni nu s'au produs! Dacă d-voastră aveți rolul de măsurător al dreptății, sau mai corect dacă erați înzestrat cu toate însușirile unui director de mare organ de control, câte nu vi s'ar fi desvâlit acum. Mai ales dacă priveați puțin și după culise, — căci culisele literare își au și ele importanța lor une ori.

Un caz special. Articolul dlui Mehedinți „Primăvara literară” a făcut asupra unora impresia, că ar voi să fie o încercare de a socoti generația literară de astăzi drept o fază nouă a „Junimei” de odinioară. Această impresie, dacă pot să mă exprim astfel: de revendicare junimistă, au făcut-o și alte articole, în care prea s'au trecut cu vederea influența hotărîtoare a dlui Coșbuc și Vlahuță asupra scriitorilor de astăzi.

Mărturisesc că eu n'am putut descoperi o tendință de natură asta în pomenitele articole. Cum însă vechea lăcomie continuă a fi un fel de *nolli me tange*, eu vă recomand, meritele ești tirat de seama dlui Florin în năntea nenorocită a publicității. Eforiei, car găsindu-l vre-o scriitor, nu așteptat de M. Dragomirescu cu un articol în care s'ar pricepe ca și la școală, — pe care unul desinteresat nu ar fi putut să-l scrie. Aici era ro-

urmașul învățător încă la venirea sa în comuna Izvin, în două rânduri se adresase prin prezidiu comitetului parohial de aici, sub Nr. 17 prot. de înmănare 18 și 19 din luna lui Decembrie 1903, spre a fi spriginit cel puțin în partea unuia cor vocal bisericesc, cu cât dinșul nici nu cunoștea tinerimea coristă. Nici vre-un răspuns, nu — nici până acum!

S'a adresat el și la un alt loc mai înalt. Din considerațiuni de respect, retac un asemenea loc, dacă și de aici tăcere.

S'a adresat încă direct tinerimei coriste, pentru participarea la orele de cântare și instrucțiune. Mulți însă afirmându-se prin absență, cu a lor vădită nepăsare.

Pe unii ca aceia singură adunarea generală a Reuniunii dela 7 Februarie 1904, sub Nr. 4 de prot., trebuia să-i steargă din registrul societății. Tot atunci pe alții, din care cu considerațiuni pentru etate, să-i privească de membri onorari (Nr. 2 de prot.), cu dreptul de a lua ei parte pe lângă un scaun gratuit numai la producțiunile și petrecerile societății, în conformitatea §-lui 6 din statute.

Cu toate acestea o parte dintre cei deja șterși ori priviți de membri onorari, încă se mai țin fără a lua ei parte — în toate drepturile rezervate membrilor activi.

Oamenii oțeliți de multe pătenii trebuiesc dară ca să le poată face tuturor pe voe, necum un tânăr învățător singur, singurel delăsător, până când întregul rău iarași numai asupra lui să se răsbune.

În urma unei noi constituiri pe anul crt. al biroului Reuniunii, bunii noștri coriști — parte și sub influența unora șterși din registrul societății, în contradicție cu legea statutei și fără vre-o urmă de protocol, cu majoritate de un singur vot aflaseră de bine ca să-și aleagă pe un membru de președinte. Unor asemenea influențe și rezultate apoi dese cochetări față de cel ales, de unde și noile curente cari să dovedească — cumcă un învățător tot numai o nicovală e...

Ma! lipsea încă arangierea la niște concerte, respective jocuri și petreceri, care cu ori-ce preț trebuiau câștigate din concursul algerii de învățator, dacă nu și din decretul acestuia. Ilegalul președinte apoi și paradase deschis pe aceasta teză.

Anticipând scuza mea la expresiuni poate și imoderate față de onorabilul cîm preotesc întreb în onoare a excepțiunilor: oare aptitudinile omiletice pentru cine sunt? câte apoi să și aplică cu promtitudine recerută? Altele nu le mai ating, dacă și puținele acestea în deajuns vor fi?

Și cu cât nici singur comitetul Reuniunii de aici, în tenoarea §-lui 12 din statute, nu de-

lul scriitorului independent de a dovedi cum la alcătuirea unei culturi contribuie elemente adeseori eterogene, cum se întregesc, prieten pe prieten, adversar pe adversar, și cât de greșit este a reduce o întreagă mișcare culturală la o singură formulă sau la o singură grupare.

D-voastră însă, domnule Holban, vă învețiți în haina idealistă a tăcerii și tot ce actual trece ne luat în seamă de d-voastră și prin urmare necunoscut de cititorii ce-l aveți.

În schimb?

Văd că tot mai agitați o chestie peste care noi, ceilalți muritori, am trecut de mult și în jurul căreia s'a făcut singura polemică în revista d-voastră: ardelenismul în limbă și literatură.

Când discuția pornise dela dl Duiliu Zamfirescu, tot mai avea un înțeles. D-sa e cineva în literatură și tot ce scrie, fie și rătăcirii estetice și teorii hazlii de limbă, prezintă pentru cititor un interes. S'apoi d-sa mai avea și ceva pe suflet, voia să se descarce de o supărare în potriiva d-lui Slavici. Chiar d-voastre v'ați dat seamă de aceasta, căci ați ezitat a lua răspunderea pentru cuprinsul articolului. Ceea-ce se întâmplă însă în numărul din urmă al revistei d-voastră, când cruciada anti-ardelenă se reia, sub iscălitura unui necunoscut și fără nici o rezervă din partea direcțiunii, este o dovadă că d-voastră nu numai că nu exercitați un control asupra diferitelor fenomene din viața noastră culturală, dar nu controlați cu destulă agerime nici materialul ce apare sub răspunderea d-voastră de director.

Vorbesc adică de articolul unui domn Scriban („unul scrib” ar zice pur și simplu

cretase vre-o tinere de concerte; cu cât urmașul învățător nu prea multe bucurii avuse dela o samă de coriști, apoi adaug și eu: cum-că la moment nici dânsul nu se învoise la niște ocupațiuni laterale din noapte în noapte...

Între acestea eu, ca membru fondator al Reuniunii, conchemasem pentru consultare pe mulți foști coriști și respective membri onorari, prezentându-se: Ioan Ursu, Chira Bogdan, Ioan Vuia, Teodor Novac, Avram Novac, Efta Caruntu ș. a. ba și judele nostru comunal Costa Vuia.

După-ce am cetit acestora unele părți mai esențiale din legea statutei; după-ce le-am explicat drepturile și datorințele dintre categoriile de membri cu poziția și scopul societății, apoi pe toți i-am și rugat: ca și dânsii să coajute la aplanarea neplăcutelor divergențe, readuceri în alte stadii mai bune pentru mersul Reuniunii — întru interesul adevăratei păci.

Și de asemenea conchemase urmașul învățător pe activii coriști. Am luat și eu parte și le-am dat sfat și îndreptare, în dragostea de pace. Promisiuni dară din ambele părți, ca concertul să se țină la Dumineca Tomii a hramului bisericesc de aici. Vreme era încă destulă în timp de 4—5 săptămâni pentru pregătiri.

Însă bunii noștri coriști aflaseră de conveniabil mai vârtos calea lor pe la Domnul protopop, între cari judele comunal Costa Vuia și alții afară de cor, la învinuirea învățătorului cu neconducerea corului, precum și altele ce dânsul nici nu le exprimase.

În 9/22 Aprilie a. c. M. On. domn protopop-inspector școlar Dr. Tr. Putici având a cerceta ambele noastre școli, la locul acesta parte a luat mai mulți oameni din popor și părinți interesați, cum în firea poporului e când mai dă vre-o capetenie prin sat. Singur judele comunal Costa Vuia și învinuitorii învățătorului se preumblau numai pe lângă păreții dinafară a școlii; pentru-că dânsii nu interesul acesta îl aveau, ci răzbunarea lor față de un învățător mai puțin vinovat de cât ei sunt, în fond însă — ca să se conturbe pacea dintre învățător și popor la niște școli comunale.

Citat învățătorul în casa Reuniunii române de cântări și muzică a plugarilor de aici, și dară cu a lor dreptate, negatul președinte de cor ales cu a sa sinceritate; judele comunal Costa Vuia, cu a sa scrisoare scoase din buzunar, în dreptul de școli comunale: făcându-l Alexandru Vuia expresiunilor sale pentru omorirea cu petri a învățătorului; uniți coriști deja șterși din registrul Reuniunii ori priviți de membri onorari a se validita și ei de drepturi; mai alții ca pe cei validitați în toate drepturile să-l și scoată ei afară dela un loc cu dânsii —

spiritualul cronicar dramatic al „Epocii”) cu titlul „Observațiuni asupra limbii moderne”, și în special de partea „Jidani și Transilvăneni” din Nr. III (p. 326—347). Poate nu Pați citit. Să-mi dați voie să vă citez câte-va părți.

Di Scriban (să nu fie oare tot dl Bercescu?) ține să alarmeze lumea cu afirmația că „Transilvănenii subminează limba românească”, că dl Coșbuc scrie „neromânește”, ba „ce e mai trist, mai deplorabil și mai decurajant că însuși dl Iorga” nu știe românește. „Lumea s'a deprins să vadă în dl T. Maiorescu un om care știe românește, dar eu îl declar de nemțit în mare parte”.

Și d-voastră, d-le Holban, faceți parte din „lumea ce s'a deprins” a judeca tot astfel? Nu vă felicit. Eată acum în ce fel dl Scriban „subminează” pe Ardeleni:

„Îmi fac datoria de a suna alarmă și a chema pe toți Românii la lupta sacră contra tuturor acestor rechini asasinii ai limbii românești. Lupta nu va fi ușoară căci deja pecingenea s'a lătit...”

„Jos Transilvănenii deci trebuie să fie strigătul tuturor acelor cărora sângele ie clocotește sub imperiul celei mai legitime revolte! Cu toate pericolele cărora poate mă expun, eu deschid focul contra lor. Cine simte ca și mine, să se asocieze acestei mișcări de destrăvănire, fie prin ziare, fie în ori-ce mod va putea, ca să nu fie prea târziu pe urmă, când Transilvănenii ne vor fi convinși că e mai bine să ne sinucidem și să-l lăsăm pe dânsii să-și facă de cap... în literatură și în presă. Căci într-o bună dimineață ne vom trezi și noi că începem să vorbim românește...”

singur învățătorul îngenunchiat și fără nici un drept.

El însărcinat dară sub greumântul suspin-derii a conduce întru toate Reuniunea română de cântare și muzică a plugarilor din Izvin; el, care în tenoarea ș-lui 12 lit. e din statute — ne ales fiind — nici nu se poate valida de instructorul ei legal — trebuia se îngenunche cu capul său plecat.

Aprob și eu, căci între niște oameni turbulenți prea onor. acela nici că o putea altcum face; însă dacă sfântul adevăr nici când nu poate să peară, apoi nădejde am în Dumnezeu — a se pune acesta încă pentru viitor tot în mai pline lumini. Până la adevăr nici nu se răzbune mai mult un biet învățător, fiind el capul plecat!

Ingenunchiat și cu capul plecat urmașul învățător, ear parohul nostru mai tinăr în dreptul de a aplană mult dorita pace între membri corului vocal de plugari din Izvin, făcându-l numai dator în cadrul rezervat al puterilor, căci ambii tineri fiind — viitor au!

Am expus adevărul prin date și fapte concrete: judece acum conștiința mei învățător și marele public al nostru!

Voi să revin la timpul său și în chestia de școale comunale.

Izvin, 3/16 Mai 1905.

Ioan Mateica,

Inv. pens. membru fondator
al Reuniunii.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 Maiu 1905.

— Dreptul de imunitate al deputatului *Russu Șiriani*, în urma referadelor lui Kalosy Jozsef, a fost suspendat în sesiunea de ieri a Dietei. Se știe că Dr. Nagy Géza, procurorul care s'a împușcat de teamă că va ajunge în temniță pentru defraudările sale, a pornit proces de presă contra directorului ziarului nostru pentru cartea sa „*Românii din statul ungar*“, tipărită în București și acum de curând premiată de Academia Română.

S'a mai suspendat de asemenea dreptul de imunitate al deputaților Dr. Vlad și Milan Hodsa.

— Sentința căpitanului de poliție în cauza demonstrației făcute de tinerii români în teatrul din Oradea-mare. — 18 Martie n. a. c. — Nr. 723/1905 transgr. Oficiul căpitanatului de poliție al orașului Oradea-mare terminând în 12 Maiu 1905 pertractarea contra lui Justin Nemet și soții inculpați cu transgresiunea contra regulamentului de teatre, a adus următoarea sentință:

Să mai reproduc? Cred că ajunge ca să descoperiți și d-voastră pericolul, dar, firește, nu în scrisul Ardelenilor, ci în capul Scribanului d-voastră.

Vedeți dar, d-le Holban, unde se ajunge cu tribunele publice: la o pepinieră de sărșăli, în contra cărora a se lupta e o zădărnici și, iată cum un director de revistă ajunge patronul atâtor ciudățeni, în loc de a se avânta la misiunea spre care-l îndrumă însușirile lui de scriitor chibzuit.

Primiți, d-l meu, asigurarea stimei mele deosebite.

Il. Chendi.

MELANCOLIE.

Describe-voi a mea viață
Buket de amintiri legând...
Dar vis-à-vis de mine...pomul
Îmi înțelege al meu gând.

Venit-a zi de primăvară
Si tu mândru te mai faci,
Cu coroana-ți cea bogată
Cum ști bine, mult îmi plăci.

Dar eu ție cum ți-o place?
Zi de zi doar vestejesc,
Toată când mi-e dragă lumea
Și îmi place să trăiesc.

Fire-aș fi și eu ca tine
Arbore, ca să umbresc
Casa sfântă din vechime...

Scut ceresc eu îmi doresc.

L. 29/IV. 1905

Julia.

Justin Nemet, născut în Giula (com. Bichiș) de 22 ani gr-or iurist, Alexandru Stoianescu, născut în Ciciu (com. Arad) de 21 ani, gr-or iurist, Augustin Ciavici, născut în Mezieș (com. Bihor) de 23 ani gr-or iurist, Augustin Bardosy, născut în Solnoc, de 20 ani, gr-cat. iurist și Demetriu Troția, născut în Arad, de 18 ani gr-or iurist, inculpați toți 5 cu provocare de scandal în teatru, să așă culpabili de transgresiunea prevăzută în §. 3 a regulamentului pentru menținerea ordinii în teatrul Szigligeti și pentru aceasta se pedepsesc pe baza §. 12 al aceluiaș regulament cu câte 100 cor. fiecare. Pedepsele bănești, după ridicarea la valoare de drept a sentinței sunt a se solvi în timp de 15 zile, în caz contrar a se încasa prin execuție și a se întrebuița pe jumătate pentru scopurile orașului Oradea-mare ear pe jumătate pentru casa statului.

Ear în cazul când acele nu s'ar putea încasa, în virtutea §. 23 din artic. de lege XL din 1879 pedepsele vor fi a se schimbate în arest de câte 5 zile pe fiecare convinsat pe lângă aceste convicții sunt obligați a plăti eventualele spese de execuție și de închisoare. Se ordonă ca după ridicarea ei la valoare de drept sentința să se trimită în scris academiei de drepturi din Oradea-mare.

Motive. Acuzații convicți au recunoscut în decursul pertractărilor că au fluerat în actul cel din urmă al piesei „Elnémult harangok“ (Glopo-tele amunțite) reprezentată la 18 Martie n. a. c. Prin fasiunile martorilor ascultați și prin acele ale comisarului de poliție, care au făcut arătare despre cauza s'a dovedit, că în urma fluerăturii s'a iscat în teatru scandal foarte mare, mersul reprezentației a fost conturbat. Prin aceste dovedindu-se substratul transgresiunii cu care au fost acuzați convincați — acuzații au trebuit ca să fie declarați culpabili și să fie pedepsiți. La croirea pedepsei s'au luat drept împrejurări din cale afară îngreunătoare: dimensiunile generale și mari ale scandalului, împedecarea reprezentației, tulburarea liniștii și a distracției publicului, prepararea de mai înainte plănuită a scandalului, împrejurare, care era cunoscută autorității (vrea să zică poliției — trad.) și astfel aplicarea maximului pedepsei bănești s'a aflat a fi motivată.

Dat în Oradea-mare de la căpitanatul de poliție 24 Maiu n. 1905. Szöke m. p., vice căpitan de poliție.

— Italienii și România. Iată răspunsul Camerei italiene la depeșa Camerei române:

„Camera deputaților italieni, atinsă de sentimentele exprimate prin telegrama d-voastră, în numele Camerei române, vă trimite la rândul expresiunea celei mai vii simpatii, pe care sunt fericit de a v-o comunica împreună cu salutările mele cordiale. Președinte, Marcora.“

Ziarele Italiene se bucură de soluția incidentului turco-român.

„Messaggero“ scrie: „Salutăm cu o vie bucurie pacifică soluția și recunoașterea drepturilor României de care Italia este legată prin tradiție, iubire și fraternitate.“

— Alegere de vicecomite. În ziua de 25 Maiu congregația comitatului Făgăraș a fost chemată să aleagă vicecomite. Candidatul Românitor a fost dl Alexandru Belle, protonotar, care după-cum ni-se scrie, a și fost ales grație solidarității membrilor români ai acelei congregații.

— Știre artistică. În curând un cerc de diletanți români vor da sub îngrijirea d-lui Z. Bărsan o reprezentație teatrală, în sala cea mare a Redutei din Brașov. Se vor juca piesele: „Sacrificiul“ dramă într-un act de Roberto Bracco, și „Necinstiții“ dramă în trei acte de Girolamo Rovette.

— Societatea de lectură. Aflăm cu plăcere, că micul mănunchiu de Români cărturari din Giula, acest loc expus, a înființat o societate de lectură. Se înțelege, pe temeiul statutei aprobate de minister. Președinte al societății este preotul Biberea, ear notar dl învățător Ivan. Îi felicităm pentru stăruința lor culturală.

— Post de medic cercual în Soborșin. În cercul curat românesc al Soborșinului, de pe valea Murășului, se cerea pentru o oară concurs, după ce s'au prezentat câțiva candidați. Salariul fix e 1000 cor. Medicul îndatorat a cerceta odată pe săptămână cele 10 comune, aproape toate s'au prezentat, câștigând în cercul. Insuș Soborșinul e un loc dintr-o lungă linie ferată principala. Aflăm pe doctorii români!

— Nunta principelui moștenitor al Germaniei. Se comunică din Berlin că marea Ducesa Cecilia va fi primită cu trei zile înainte de nunta adică la 3 Iunie în mod oficial de orașul Berlin și aceasta cu o deosebită pompă. Cu această ocaziune se va respecta un ceremonial care există de mai multe secole. Toate corporațiile de meseriași vor eși în întâmpinare cu steagurile lor. Măcelarii au privilegiul de a eși călare. La „Brandeburger Thor“ ducesa mireasă va fi primită de consiliul comunal în cap cu primarul orașului Kirschner.

De acolo drumul până la palat, adică frumoasa stradă „Unter den Linden“ va fi transformată într-o adevărată „via triumphalis“. Cortegiul va fi cât se poate de impunător.

Pe locul unde mireasa va fi primită de consiliul comunal se ridică tribune pentru spectatori, ear pe strada „Unter den Linden“ s'a contruit un arc de triumf în forma de templu. Fete de onoare în rochii albe, cu trandafiri în păr și în mâni vor fi înșirate pe trotuare. În capul lor va figura d-ra Kirschener, fiica primarului, care va înmăna viitoarei principese moștenitoare un splendid buchet și va rosti o poezie ad hoc.

Programul serbărilor nunții n'a apărut încă dar se știe că el va fi foarte încărcat și va ține mai multe zile.

— Os de ros. Emeritulul fost deputat al Ciacovei Mayer Károly în fine totuși s'a hărăzit un os de ros. N-a mai putut fi scos deputat, n'a putut fi vârat în scaunul de vicispan al Timișorii, l'au vârat în fine în ministerul de finanțe ca consilier financiar. Un titlu — ca să poată fi onorate însemnatele-i servicii prestate politicii liberale.

Bine c-a scăpat Timișoara de el!

— Punerea petrii fundamentale la capela dela „Isvor“. Cu mare solemnitate s'a pus Lună în 15 Maiu n. — scrie „Drapelul“ — piatra fundamentală a capelei, ce se va zidi la isvorul tă-măduitor dela Bocșa. La acest act solemn a luat parte mare mulțime de pelerini din întreg comitatul Caranseverinului. Serviciul divin a fost celebrat de Prea on. dn. protopresbiter Marin Popoviciu dela Bocșa, reprezentantul P. S. episcopului Nicolae Popea, cu asistența de mulți preoți: Nicolae Meda din Valeadieni, Constantin Păușen din Onna-de-fer, Petru Iordăniș din Călnic, Coriolan Zuiac din Vasiova, Ion Islan Stan din Bocșa-română, Ioan Pinea din Rafna și monahul Macarie Gușcă. În preajma fundamentală a fost zidit un document, în care se descrie înființarea acestei capele. Capela e dedicată sfântului proroc Ilie. Locul pentru capela, precum și fondul de zidire, în sumă de 2200 cor., a fost dăruit de evlaviosul locuitor Nicolae Drăgalina, acum decedat. Zidirea bisericeii (capelei) dela isvor costă 5957 cor. 57 bani în care sumă nu e însă socotit prețul cărămizilor și petrilor necesare, pe care le-au pus la dispoziție curătorii capelei. Documentul din piatra fundamentală relevă și meritele mari, ce și le-a câștigat monarhul Macaria Gușcă, care a ostenit foarte mult pentru zidirea capelei. Dacă zidirea va fi gata până la sf. Ilie va avea loc în ziua de sf. Ilie inaugurarea solemnă a capelei.

— Apel, către elevele absolvente ale școalei civile a Asociației din Sibiu. Ni-se cere să publicăm următoarele: Cu prilejul inaugurării muzeului național, în 18 August 1905, va aranja „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ și o expoziție etnografică și istorică-culturală în noul palat al muzeului și în edificiul școalei de fete a Asociației.

În cadrele acesteia e invitată școala noastră să aranjeze și o expoziție specială la care să contribuie fostele eleve ale școalei superioare de fete a Asociației.

În scopul acesta apelăm către elevele absolvente ale școalei Asociației, să binevoiască a ne trimite pentru expoziția numită lucruri proprii de mână, alese din punct de vedere estetic, cum și din punct de vedere al industriei naționale de casă, din ori-care ram.

Obiectele să se expedize la adresa Domnișoarei Elena Petrașcu, directoara internatului, până la 1 August 1905, st. n., și să se indice precis dacă obiectul se dăruiește școalei, ori se cere restituirea. Din conferința corpului profesoral, ținută în Sibiu la 29 Martie 1905. Dr. V. Bologa, director, Victor Pacala, profesor.

— Dramele desnădejdei. O dramă de o grozăvie tragică s'a petrecut săptămâna trecută în Paris, în strada Charlot 55. Acolo locuiesc soții Bernard. Barbatul lucrează rufărie, nevasta e cusutoreasă de rochii, au și doi copii de câte patru și doi ani. Duceau viață foarte liniștită. Acum câte-va luni, se iscară neînțelegeri între barbat și nevastă. Femeia se mână. Se hotără să moară. Se închise în bucătărie, se întinse jos, turnă peste dansa o tinichea cu 4 litri de esență, aprinse o lumânare și s'își dete foc. În câte-va secunde o înconjură flăcările. Durerea însă fu mai tare de cât hotărârea. Incepu să urle. Barbatul alergă, sparse ușa și s'a silit să stingă flăcările. N'a făcut alt ceva de cât și-a ars mâinile. Un vecin, fotograf, auzind țipetele victimei, alergă în ajutor. Zmulse niște perdele și le grămădi pe nenorocita femeie până când izbuti să stingă focul. Nenorocita a fost dusă la spital. Barbatul a încercat în două rânduri să se arunce pe fereastră.

— Spităria C. Balassa cheazășuește, că laptele de castraveți al lui Balassa cu efect admirabil și veritabil englezesc, care a fost pus în circulație, nu e de loc stricacios feții. De probă numai odată să-și comande damele noastre laptele de castraveți al lui Balassa și se vor convinge, că acest mijloc de înfrumusețare delătură imediat pistru, pete, spuse și alte necurătenii ale feței, face fața lucie, tină și rumenă. Un flacon 2 cor., apoi săpun veritabil englezesc de castraveți 1 cor., pudră 1 cor. 20 fil. Se poate procura în ori-ce spărie. Depositul principal în Arad: Spăria Földes Kelemen, drogheria Vojtek și Weisz.

Nr. 102

ex. 905.

Curs de muzică pentru învățătorii dirigenți de coruri.

Oficiul protopresbiterial român din Lugoj.

Oficiul protopresbiterial român din Lugoj în conțelegere cu dl Ioan Vidu deschide curs de muzică vocală pentru învățătorii dirigenți de coruri. Aceia cari voiesc să participe la acest curs, au a se conforma următoarelor:

I.

1. Cursul se începe la 18 Iunie (1 Iulie) 1905, și va dura o lună de zile, adică până în 18/31 Iulie a. c.

2. Prelegerile vor fi ținute de dl I. Vidu, învățător în Lugoj.

3. La finea cursului, — oficiul protopresbiterial va extrada fie-cărui frecventat certificat de frecvență și capacitate.

II.

4. Reflectanții cursului au să se anunțe cel mult până în 11/24 Iunie a. c. la adresa: dlui I. Vidu, învățător în Lugoj (Krassó-Szörény m.); și de odată cu anunțarea să trimită și taxa de 20 cor. (douăzeci coroane) ca taxă de înscriere tot la adresa de sus.

5. Participanții au cuartir gratuit la internatul fundației „Dr. Liviu Marcu“ având numai să-și aducă: o perină, un iorgan (plapomă), un ciarsaf (lepedeu) și două ștergare. Tot aici au alimentarea și serviciul pe lângă taxa — plătită înainte — de 30 cor. (treizeci cor.) pe întreg timpul instrucției.

6. Instrumentele auxiliare vor fi: violina, flautul și harmoniul. Cel-ce au deja violină și flaut să le aducă cu sine.

7. Alți dirigenți de coruri, deși nu sunt învățători pot să ia parte la acest curs dacă posed ceva cunoștințe muzicale.

Notă: Cursul se va ține numai la cazul când se vor anunța cel puțin 20 participanți până la termenul fixat (11/24 Iunie). Dacă nu se vor anunța 20 de inși, — atunci în ziua de 11/24 Iunie, cei anunțați vor fi avizați și vor reprimi taxele de înscriere prin poștă.

Dr. George Popoviciu,
protopresbiter.

Ioan Vidu,
învățător.

Telegramă.

Complot anarhist.

Madrid, 27 Mai. Poliția de aici a descoperit un mare complot de anarhiști cari voiau să atențeze la viața regelui Alfonso. S'au făcut numeroase arestări.

ECONOMIE.

Arad, 27 Maiu.

Camere economice în Croația. Guvernul croato-slavon-dalmat, precum se comunică, a luat în plan organizația mișcării economice pe teritoriul Croației-Slavoniei. E vorba să înființeze, după model prusiac, camere economice și au și început pregătirile.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 27 Maiu. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Maiu (100 clgr.)	17'64—17'66
Cucuruz pe Maiu	15'24—15'26
Cucuruz pe Iulie	14'50—14'52
Grâu pe Octombrie	16'22—16'24
Secară pe Octombrie	13'30—13'32
Orz pe Octombrie	11'20—11'22

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Maiu 1905	17'50—17'52
Cucuruz pe Maiu	15'30—15'32
Cucuruz pe Iulie	14'46—14'48
Grâu pe Octombrie	16'14—16'16
Secară pe	13'20—13'22
Ovăs pe Octombrie	11'12—11'14
Secară pe Octombrie	11'20—11'22

Piața din Arad.

S'au vândut:	(100 klg.)
580—650 măști metrice grâu cor.	17'00—17'40
320—340 „ „ cucuruz „	15'10—15'30
Semnare nominală: secară:	14'68—14'70
„ „ orz:	14'60—14'80
„ „ ovăs:	13'60—13'80

Piața din Aradul-nou.

S'au vândut:	
300—340 măști metrice grâu cor.	8'40—8'60
180—250 „ „ cucuruz	7'40—7'50
Semnare nominală: secară	7'00—7'10
„ „ orz:	7'20—7'30
„ „ ovăs:	6'70—6'80

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 70—100 klgr.	Cor. 16'75—16'80
„ 80— „	17'80—17'90
Secară: 100 „	13'70—13'80
Orz: „	13'70—13'80
Ovăs mercantil 100 klg.	13'70—13'80
„ cernut „	13'50—13'60
Cucuruz vechiu „	„
„ nou „	14'80—15'00

Prețul alcoolului în Arad.

Alcool rafinat în mare	cor. 158—
„ „ mic	160—
„ brut mare	156—
„ „ mic	158—

Tirgul de porci din Köbánya.

De prima calitate ungard: Bătrâni grei părechea în greutate peste 400 chlgr. 132—134 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 chlgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlgr 140—141 fil.; Calitate sirbească: grei, părechea peste 260 klg. 139—140 fil.; mijlocii părechea 240—260 chlgr. greutate 138—139 fil. Ușori până la 240 kgr. 137—138 fil.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAŢIONAL —

De

44

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

— Nu face nimic, răspunse tinera fată. Trageți! Trebuie, sau în câte-va minute vom fi toate ucise și scalpate!“

Energia sa făcu să înceteze cele din urmă văicăreli. Una câte una femeile negre se așezară la posturile indicate de stăpâna lor. cu porunca de a trage în direcțiunea ce le arăta dînsa, îndată ce s'ar vedea vr'un sălbatic. în acelaș timp Tennessee le învăța pe scurt cum să bage o cartușă în pușcă. Dînsa le așezase la spatele trăsurilor cari închideau tabăra și sub care se aștepta să vadă arătându-se Pieile-Roșii, spre a se furișa înăuntru. Bietele femei negre erau într'adevăr bine adăpostite în contra focului sălbaticilor, și puținele lovituri ale lor trase la întâmplare puteau fi foarte folositoare, deși nu prea ucigătoare pentru dușmani.

În momentul, când Tennessee se întorcea la postul său, recunoscu că prevederile sale se împlineau. Un sălbatic se tîra într'adevăr în direcțiunea carelor urmat de alți doi. Într'o cliplă luă pușca la ochi, ținti, apoi comandă negrelor să tragă, și astfel avu bucuria de a vedea pe cel dintâiu Piele-Roșie întins mort pe jos, ear pe ceilalți doi luându-o la sănătoasa cu urlete sălbaticie.

Fără a pierde un moment, ea puse pe cele trei femei să încarce armele din nou, apoi se aruncă earăși la postul său pe parapet.

Era timpul!

Cel patru oameni, de câte-va minute nu mai cutezaseră să se ridice pentru a trage, ear indienii profitaseră de aceasta, pentru a se apropia la celalalt capăt al potcoavel.

Tennessee ridică pușca și trînti pe cel ce se afla mai aproape de dînsa, apoi încărcă din nou liniștită arma, pe când ceilalți Piel-Roșii să retrăgeau, dînsa avu timpul de a rîni și pe un al doilea.

Dar Tennessee nu se mulțumea de a încuraja pe tovarășele sale prin cuvînte, ea le întăria încă mai mult prin pilda sa.

Se părea că se află pretutindeni în acelaș moment.

Sărind într'un punct al prispel, unde nu se afla nimeni, dînsa descărcă în două rînduri arma asupra câtorva indieni, cari se apropiau. Apoi se coborî în bastion.

Lucru ciudat, dînsa începea să observe că împușcăturile păreau a se opri, de câte ori se arăta pe prispă, sau cel puțin împușcăturile încetau în direcțiunea sa. Ar fi fost foarte surprinsă, dacă nu mai îndrăzneată, de ar fi auzit porunca dată de Coadă de Tigru oamenilor săi de a nu trage nici asupra ei nici asupra verelor sale, dar de a căuta să le prindă vii, spre a putea derinde pentru dînsa o rescumpărare enormă dela fețele palide.

Dar în curînd norocul păru a se întoarce în contra apărătorilor lagărului.

Unul dintre negri, încurajat prin prin exemplul tinerei fete, voise să o imiteze și încercase, fără a se ascunde, să tragă în indieni. Dar în acelaș timp o duzină de detunături răsunară și omul deschizînd brațele, scăpă flinta și căzu pe spate, cu un mare țipet, care urcă la culme spaima negreselor.

Din nenorocire acest țipăt fusese auzit și de indienii, cari începură a scoate urlete de bucurie și a se apropia cu o nouă îndrăzneală.

Tennessee se ridică încă odată pe prispă, poruncind în acelaș timp tovarășilor de a trage și apăsă trăgaciul. Un singur indian căzu, dar această întîrziă apropierea vrăjmașului.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Bosu.
Editor-proprietar: George Nichia.

Numai atunci ne îmbrăcăm ieftine și bine, o o o IN PROVINCIE se TRIMET MUSTRE o o o
dacă materia pentru haine bărbătești o cumpăram din magazinul de postavuri KIZ materie
pentru un costum întreg din postav de lână curată, negru și colorat fl. 6—30. 504 o o o ARAD, Szabadágtér 17. — PÉCS. Király u. 1. o o o

LEICHER și FLEISCHER.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1904		1905	
31 Maiu		30 Aprilie	7 Maiu
ACTIV			
69480114	Reserva metalică Aur.	45169022	
29349000	„trate Aur.	19303678	
1529	Argint și diverse monete	64569728	64472700
409662	Portofoliu Român și Străin	4342328	4401354
106791	*) Impr. contra ef. publice	37704503	33730514
1193900	„ „ „ „ in cont curent 6125700	18396721	19689205
13763320	Fonduri publice	11999990	11999990
1727546	Efecte fondului de rezervă	14316173	14316173
10120	„ „ amortisarea imob. și material	1704306	1704306
108659	Imobili	5670958	5670958
10485	Mobilier și Mașini de Imprimerie	574395	574712
7926109	Cheltuieli de Administrație	555340	563668
1084055	Depozite libere	83146902	84595202
1084055	Compturi curente	18493014	—
1084055	Compturi de valori	17866047	38095914
2902290		279340405	279814696
PASIV			
12000000	Capital	120000000	120000000
120615	Fondul de rezervă	19771835	19771835
2763670	Fondul amortisării imobilelor și material	2946244	2946244
10015150	Bilete de Bancă în circulație	160714120	159609800
61886	Dobânzi și beneficii diverse	761304	812642
7026109	Depozite de retras	83146902	84595202
1014860	Compturi curente	—	78973
2902290		279340405	279814696

Scomptul 50%
*) Dobânda 6%

XXXXXXXXXXXXXX

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

FRATELOR BERTA

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferăstrii pentru mobili și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparhert) pentru bucătări de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dalapuri pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanție de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI”
Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint:
VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

XXXXXXXXXXXXXX

Cine merge la stația balneară ori în vilegiatură să ducă cu sine destulă

Hârtie de scrisori
Este requisite de scris, fiindcă în streinii bani scumpi capătă dese-ori material rău.

Bilete de vizită
Așelarea, să-și tacă accă din destul, fiindcă neîntrerupt are lipsa de ele.

De cum-va cunoaște arta fotografiei ori de voeste s'o învețe, poștească a cumpăra o

Mașină de fotografiat

cu toată garnitura ei, ieftină și bună. Eternizarea prin fotografiare a frumoaselor ținuturi romantice, ori evenimente, ne oferă distracția cea mai plăcută.

Introducere în arta fotografiei.

Hârtie de scrisori:

Margaret Mill,

Adria,

Myrtle Mille ș. m. d.

Bilete de vizită

Mașini de fotografiat

Se pot cumpăra cu prețuri convenabile.

Bloch II.

Prăvălie de hârtie, tipografie și mare magazin de articole fotografice.

O farmacie

într'un centru românesc cu o circulație mare e de vânzare. Informațiuni mai detaliate se pot afla la administrația „Tribunei”.

DOCTORUL ALEX. M. POP

specialist în medicina internă;
consultă zilnic dela 8—12 a.m.
și dela 3—6 p. m. — în

BAILE HERCULANE
(HERCULESFÜRDŐ)

Rog pe ori-cine, să bine-voiască a se convinge ce bine și ce ieftin își poate procura de la mine ori-ce orologiu și giuvaericele din argint și aur curat de 14 carate.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și recușite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorităților.)

Isvorul cel mai ieftin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

Deschidere de atelier
DE LĂCĂTUȘERIE.

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am deschis cu aranjament modern în Flórián-u. 6/e sz. un atelier de lăcătușerie artistică și pentru construcție.

Pot efectui tot ce cade în branșa asta: asortarea edificiilor, pregătire de cămine, instalare de fântâni cu pompe, firmelor le recemand portalurile mele, reparez iute și convenabil.

Pricipiul meu e prețuri solide, serviciu prompt și consciențios, prin ceea ce vreau să câștig sprijinul binevoitor al p. t. publicului.

Rugându-me pentru sprijinul p. t. publicului român

cu distinsă stimă:

Spanlang János,
lăcătuș.

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele

în
„CAFENEUA FIUME”
seara musică.

DESCHIS PANA DIMINEAȚA.

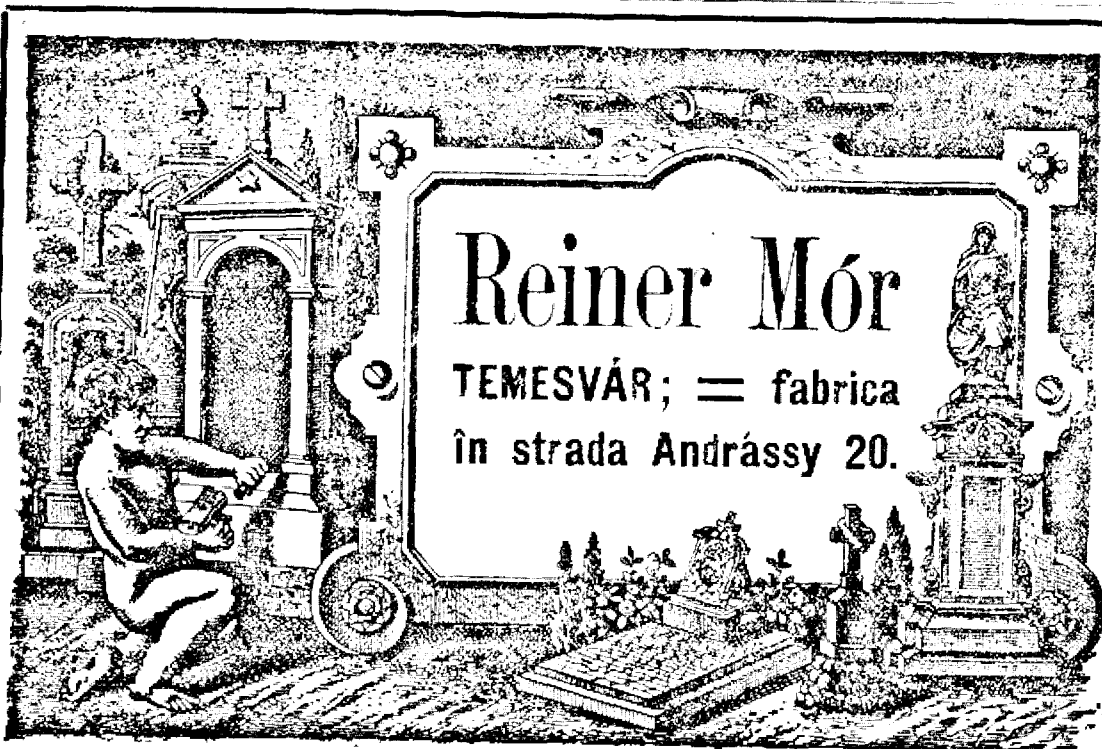
Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Crema de lăcrămioare: preparat superb, delatură pistrui, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurațenii de pe față. Flacon 1 cor.
Spapun de crema de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.
Pudră de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nestrăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fileri.

Prafu de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutură frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul dinților. O cutie 1 cor. 60 fileri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedecă stricarea dinților.

Preparatele se capătă totdeauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela András-sy-ter și Petőfi-u. Arad.

Reiner Mór

TEMESVÁR; = fabrica
în strada Andrássy 20.

Intemeiată în anul 1897.
Premiata în Verserz 1902.

Recomandă depositul său bogat asortat cu pietri mormintale de producție proprie. Pentru cei jalnici pre-um și neguțători prețurile cele mai reduse

GÖRÖN GYÖRGY

Văpsitor de odăi și colorator

ARAD, BOCSKAI-TÉR 3. SZÁM.

Cu prețuri moderate efectuează
văpsiri de odăi, colorări
și tapiserii de odăi
dela cele mai simple până la cele mai pom-
poase.
Bogat asortiment de tapete din patrie și
străinătate și tapiserii pentru odăi.
Comande din loc și din provincie se efep-
tuesc conștientos.

Cu stimă

Görön György
văpsitor și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3.

INSTITUTUL LUI LÖWY

pentru împrumut de **SACI** și strae

recomandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mărime.
Serviciu prompt și conștientos. — — — Prețuri foarte ieftine.

(Cel mai bun loc pentru saci și strae bune!)

CARTOFI PRIMA cu vagonul
pentru cula și sămănat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz. —

Să pǎrtinim industria dela noi!

Primul deposit aradan de parisoale și paraplee.

== Construcții proprii. ==

Nassan R. ARAD,
Szabadság-tér 19

Parisoale, paraplee, corturi de grădină, pa-
raplee de gală, corturi pentru ingineri, um-
brele pentru copii, umbrele elegante se
***** pot alege. *****

Tot felul de reparaturi se efectuează în aceeași zi.

Să sprijinim industria dela noi!

Stațiunea balneară „RIGÓS“

In comitatul Timișorii, pe linia ferată Timișoara-
Radna-Lipova la 7 klm. de la stația Charlottenburg.

E recomandat isvorul de la baia „**RIGÓS**“
în deosebi pentru slăbire generală,
reumă, amorteală, nervositate, pierderea puterii, palidi-
tate, lipsă de sânge, friguri intermitente și alte multe boli.

Comunicația: La stație trebuie comandată tot-
deauna trăsura. Chiria dela stație
până la baie, de persoană 80 fil., pentru bagajiu 40 fil.
Postă și telefon în comuna Bogdarigos abia la 1 klm.

Prețurile băilor: vană de tinichea 80 fileri.
vană de ciment 1 coroană.

Prețurile odăilor: odaia cu 1 pat fără albituri pe zi 1 cor.
iar cu albituri 1.60 fil.; odaia cu 2 paturi fără albituri
pe zi 1.80 fil. iar cu albituri 3 cor. — Albituri de pat
pe zi 60 fil. — Prețurile odăilor și albiturilor la o petre-
cere de 2 săptămâni se reduc cu 10%, după 3 săptă-
mâni cu 15 iar după o lună 20%. — Pentru serviciu
de persoană mare pe zi 20 fil. iar pe săptămână 1 cor.

Costul. Prețurile foarte convenabile; birtul e condus de
M-me Berta Schmalzer, care-l conduce de 25 ani.

Medicul băiei: Dr. Günsz Mór, medicul cercual de
aici, care are și apotecă de mână.

Sezon de băi din 1 Maiu până în 1 Septembrie.

Lămuriri mai detaliate dau proprietarii în Bogdarigos.